

Ο Αρχιεπίσκοπος στην Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος

6/10/2015

Σεβασμιώτατοι άγιοι Αρχιερείς, αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί, ευχαριστίες αναπέμπομεν εις τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν, διότι μίαν ακόμη φορά μας αξιώνει να συνέλθωμεν εις τακτική σύναξη τα μέλη της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος. Είναι γνωστόν σε όλους μας ότι μια έκτακτη σύνοδος αντιμετωπίζει θέματα που εκτάκτως παρουσιάζονται ενώ η τακτική, κάθε Οκτώβριο, αντιμετωπίζει γενικότερα θέματα που ανάγονται στην ιστορία, στην καθημερινότητα και την εν γένει πορεία της εκκλησιαστικής μας ζωής.

Κρίνομε χρήσιμο να κάνουμε μια αναδρομή στο παρελθόν, να κάνουμε λόγο για τη σημερινή μας εκκλησιαστική πραγματικότητα, να σχεδιάσουμε και να μιλήσουμε για το αύριο, πάντοτε υπό το έλεος και την χάριν του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού.

Μετά την υπό του Οικουμενικού Πατριαρχείου έκδοση του Συνοδικού τόμου, δια του οποίου η Ελληνική Εκκλησία καθίστατο Αυτοκέφαλος και μετά παρέλευση διετίας, η Ελληνική Πολιτεία στις 9 Ιουλίου 1852, εψήφισε και εδημοσίευσε τον νέον Καταστατικόν Νόμον διοικήσεως των εκκλησιαστικών θεμάτων. Ο Καταστατικός αυτός της Εκκλησίας αποτελείτο από τους Νόμους Σ, και ΣΑ!

Αυτός ο ψηφισθείς Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας είναι άκρως αντίθετος προς τον Α (πρώτο) Όρο της «αγίας και Μεγάλης Συνόδου περί της εν Ελλάδι Ορθοδόξου Εκκλησίας», που ορίζει ότι: «Σύνοδος διαρκής έσται η εν Ελλάδι ανωτάτη εκκλησιαστική αρχή, διοικούσα τα της Εκκλησίας κατά τους θείους και Ιερούς Κανόνας ελευθέρως και ακωλύτως από πάσης κοσμικής επεμβάσεως».

Δείγμα του πνεύματος του Καταστατικού αυτού είναι η 5' παράγραφος:

«Παρά τη Ιερά Συνόδω διορίζεται υπό του Βασιλέως, βασιλικός Επίτροπος, όστις πριν ή αναλάβη τα καθήκοντά του, δίδει ενώπιόν του Βασιλέως τον νενομισμένον όρκον του δημοσίου υπαλλήλου. Επειδή δε εις την υπερτάτην Βασιλικήν εξουσίαν, εις ην εναπόκειται η κυριαρχία του Κράτους, ανήκει και η εποπτεία εξ όλων των εντός του Βασιλείου γινομένων, ο βασιλικός Επίτροπος έχει το καθήκον να παρευρίσκεται, άνευ ψήφου, εις όλας τας συνεδριάσεις της Ιεράς Συνόδου και να προσυπογράφηται εις όλα τα πρωτότυπα των παρά της Ιεράς Συνόδου εκδιδομένων αποφάσεων και πράξεων, αναγομένων είτε εις τα εσωτερικά είτε εις τα εξωτερικά αυτοίς καθήκοντα. Πάσα δε απόφασις η πράξις της Ιεράς Συνόδου γινομένη εν απουσία του βασιλικού Επιτρόπου, η μη φέρουσα την προσυπογραφήν αυτού είναι άκυρος».

Έκτοτε και μέχρι περίπου το έτος 1910 η Εκκλησία βιώνει την «Βαβυλώνεια» αυτής αιχμαλωσία ωθουμένη στο περιθώριο και συνεχώς λεηλατουμένη.

• Αλλά και αυτή η «άνοιξη» που φάνηκε στη δεκαετία του 1910 γρήγορα έσβησε γιατί ακολούθησαν πόλεμοι, πολιτικές διχοστασίες, τα Βασιλικά-Βενιζελικά, η Μικρασιατική καταστροφή, δικτατορίες, δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, εμφύλιος πόλεμος κ. α.

Το έτος 1977 δόθηκε στην Εκκλησία με τον Ν 590/1977 (ΦΕΚ 146/31-5-77 Τεύχος Α') ο νέος Καταστατικός Χάρτης. Υπήρξε ο καλύτερος απ' όσους προηγήθηκαν και «τέμνει νέας οδούς δια την αντιμετώπισιν των ποικίλων εκκλησιαστικών προβλημάτων».

Όπως σημειώνεται: «Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας είναι οι δια των άρθρων 3 και 13 του εν ισχύι Συντάγματος κατοχυρούμενοι Ιεροί Κανόνες.

Αλλά αι δια των περί Θρησκείας άρθρων του Συντάγματος καθοριζόμεναι σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας εις την Ελλάδα καθιστούν αναγκαίαν την θέσπισιν των πλαισίων, εντός των

οποίων αι σχέσεις αυτών διαμορφούνται. Οι υπό Βουλής ψηφιζόμενοι Καταστατικοί Νόμοι της Εκκλησίας της Ελλάδος χαράσσουν ακριβώς τα πλαίσια αυτά, χωρίς να θίγουν την κατά συνταγματική επιταγή τήρησιν των Ιερών Κανόνων υπό της Εκκλησίας της Ελλάδος, διό και αποτελούν βασικά κείμενα δια την απρόσκοπτον συνεργασίαν Εκκλησίας και Πολιτείας».

- Ο ισχύων λοιπόν Καταστατικός Χάρτης εκτός των άλλων:
- Τοποθετεί τις σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας επί βάσεως συναλληλίας και ατονεί η αρχή της «νόμω κρατούσης Πολιτείας» (άρθρα 1 και 2).
- Το βάρος της διοικήσεως της Εκκλησίας της Ελλάδος πίπτει εις την Ιεράν Σύνοδον της Ιεραρχίας, η οποία αποκτά κυριαρχικός τρόπον τινά αρμοδιότητας έναντι της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, και έχει το δικαίωμα να νομοθετεί διά της εκδόσεως κανονιστικών αποφάσεων περί της οργανώσεως και εσωτερικής διοικήσεως της Εκκλησίας.

Καταργείται ο θεσμός του Κυβερνητικού Επιτρόπου στην Ιερά Σύνοδο. Ασφαλώς και αυτός ο Καταστατικός Χάρτης, ως ανθρώπινον δημιούργημα, έχει και ατέλειες, οπωσδήποτε όμως δεν έχει καμίαν σχέσιν με όσους προϋπήρξαν από της ανακηρύξεως της Εκκλησίας μας ως αυτοκεφάλου και εντεύθεν. Δυστυχώς δεν έχουμε ακόμη αξιοποιήσει αρκετές δυνατότητες που μας παρέχονται και οπωσδήποτε μέσα στα σαράντα χρόνια που πέρασαν από τότε έχουν προκύψει και άλλου είδους προβλήματα.

- Βασικόν πάντως χαρακτηριστικόν αυτού γνώρισμα είναι το γεγονός, ότι ο Καταστατικός αυτός Νόμος παρεκωρήθη εις την Εκκλησίαν έπειτα από επιμελεστάτην επεξεργασία, την οποία υπέστη εκ μέρους της Βουλής των Ελλήνων. Η εφαρμογή του Καταστατικού αυτού Χάρτη υπήρξεν ευεργετική στην αντιμετώπιση πολλών εκκλησιαστικών θεμάτων στην διαρρευσάσα τεσσαρακονταετή εκκλησιαστική πραγματικότητα.

Σήμερα όπως δείχνουν τα πράγματα βρισκόμαστε σε μια καινούργια εποχή. Οι σχέσεις μας με τον λοιπόν ευρωπαϊκό χώρο, η πνευματική, η οικονομική και οι άλλου είδους κρίσεις ταλαιπώρησαν και ταλαιπωρούν τον Ελληνικό λαό. Η φτώχεια, η ανεργία, η ανασφάλεια, η ακρίβεια, η έλλειψις σεβασμού του ανθρώπινου προσώπου και ο ευτελισμός του τείνουν να κυριαρχήσουν στην κοινωνία μας.

Το τραγικώτερον, ο απόηχος και τα απόνερα του δυτικού διαφωτισμού διαχέονται και απωθούν ό,τι υγιές, ό,τι υπεύθυνο σ' αυτό τον τόπο. Η γλώσσα, η ιστορία, η οικογένεια, ο γάμος, η σχολική αγωγή, η εκπαίδευσις είναι καθημερινά στο στόχαστρον. Η Εκκλησία μας έκανε, κάνει και θα κάνει το καθήκον της. Οι Μητροπολίτες, οι ενορίες, οι εκκλησιαστικοί φορείς απ' άκρου εις άκρον της Ελλάδος στάθηκαν, στέκονται και θα σταθούν στο πλευρό του λαού μας που δεινοπαθεί.

Δεν χρειάζεται επ' αυτών να λεχθούν περισσότερα και ο πλέον κακόπιστος έχει πεισθεί. Σε αυτό τον αγώνα είμεθα πάντοτε ανοικτοί προς οιονδήποτε θέλει να συνεργασθούμε με σοβαρότητα, συνέπεια και ανυστεροβουλία για την βοήθεια του λαού μας και την ανασυγκρότηση της χώρας μας. Η Εκκλησία είναι η Μάνα όλου του λαού και δεν υπήρξε μια φορά μόνο «τροφός του Γένους` υπήρξε και θα υπάρξει πάντα η τροφός του.

Ιδιαίτερα απ' αυτή τη θέση, θα ήθελα να κάνω έκκληση προς την Πολιτεία, την Κυβέρνηση και όλον τον πολιτικό κόσμο: Εκκλησία και Πολιτεία να συνεργαστούμε με ειλικρίνεια και συνέπεια και να δώσουμε το παράδειγμα στο λαό μας για συνεργασία και ενότητα. Να ενεργήσουμε έτσι ώστε να πείσουμε τον κάθε πολίτη, τον κάθε πιστό, ότι το πρώτο που μας ενδιαφέρει στις ημέρες μας είναι ο άνθρωπος και ιδιαίτερα ο πληγωμένος. Τα προβλήματα που υπάρχουν και δημιουργούνται καθημερινά είναι πολλά. Να ξεφύγουμε τις αγκυλώσεις και τις ιδεοληψίες και να τα αντιμετωπίσουμε με σταθερότητα, ψυχραιμία και επιμονή.

Η Εκκλησία μας δεν παγιδεύθηκε ποτέ, και δεν θα παγιδευθεί σε μονομερείς χωρισμούς μεταξύ του αγιαστικού και του φιλανθρωπικού της (με την γενικώτερη έννοια) έργου.

Στην Ορθόδοξη παράδοση, η διακονία του ανθρώπου έχει πάντοτε, τελικό στόχο τον αγιασμό και τη σωτηρία του και υλοποιείται ως έμπρακτη εφαρμογή της καινής εντολής της αγάπης.

Φυσική συνέπεια του χριστοκεντρικού αγαπητικού ήθους της Εκκλησίας είναι και η μέριμνα για όλες τις πτυχές του ανθρώπινου βίου και ιδιαίτερα της παιδείας, εκπαίδευσης και ανατροφής των παιδιών της.

Φαινόμενα όπως το πρόσφατο επεισόδιο του μαθήματος των θρησκευτικών, φοβάμαι ότι είναι η αιχμή του δόρατος. Φαίνεται ότι οι φίλοι μας οι εδώ και οι Ευρωπαίοι, εκμεταλλευόμενοι την δεινή μας οικονομική κατάσταση, στα πλαίσια της ρυθμίσεως των οικονομικών μας σχέσεων, δεν θα παραλείψουν αλλά αντιθέτως θα επιδιώξουν με κάθε τρόπο την αλλοίωση της ελληνικής κοινωνίας μας αρχίζοντας από την σχολική μας εκπαίδευση. Το τραγικό είναι ότι οι εχθροί μας δεν είναι πλέον πέρα και μακριά, είναι εντός των τειχών μας. Το βλέπουμε, το οσφραινόμαστε.

Εάν όμως υπάρχουν δεσμεύσεις και σχεδιασμοί που αποσκοπούν, όπως ψιθυρίζεται ζωνάρα, στην αλλοίωση της μορφής της κοινωνίας μας και μάλιστα στην υποτίμηση της ιστορίας και των παραδόσεών μας, το ξεθεμελίωμα του θεσμού της οικογένειας και την επιβολή της διαστροφής, την περαιτέρω υποβάθμιση της γλώσσας μας και την περιφρόνησή του από αιώνες πολιτισμού μας, της πατρίδος μας, των οσίων και των ιερών μας· αν όλα αυτά είναι μέσα στα «προαπαιτούμενα» (πράγμα ακατανόητο) τότε η Ιεραρχία, ο κλήρος, ο ευσεβής και πιστός ελληνικός λαός, θα γίνουμε ανάχωμα, τείχη οχυρά.

Τότε θα αποδειχθεί αληθινή η φράση του Μακρυγιάννη «η Φραγκιά δεν μας θέλει με τέτοιο ντύμα Ορθόδοξον».

Το πρόγραμμα, όπως ήδη έχουμε δει, της παρούσης Τακτικής Συγκλήσεως της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας θα είναι:

- Έκθεσις πεπραγμένων των Συνοδικών Επιτροπών δια το Εκκλησιαστικόν έτος 2014 -2015 υπό των Σεβασμιωτάτων Προέδρων αυτών.
- Συγκρότησις των Συνοδικών Επιτροπών δια τα έτη 2016 -2019.
- Συμπλήρωσις του Καταλόγου των προς Αρχιερατείαν Εκλογίμων.
- Εισηγήσις του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ιλίου, Αχαρνών και Πετρούπολεως κ. Αθηναγόρου με θέμα: «Το Μεταναστευτικόν πρόβλημα: ποιμαντική και κοινωνική αντιμετώπισις αυτού».
- Εισηγήσις του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γουμένισσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου κ. Δημητρίου με θέμα: Το Δημογραφικόν πρόβλημα.
- Εισηγήσις του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης κ. Συμεών με θέμα: Η συμβολή της Εκκλησίας της Ελλάδος εις την ενότητα του ελληνικού λαού σήμερον.
- Προγράμματα της παρούσης Τακτικής Συγκλήσεως της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας.
- Εισηγήσις του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου με θέμα: Η θεολογική κρίση σήμερον και οι επιπτώσεις αυτής εις την καθημερινότητα της εκκλησιαστικής ζωής.
- Πλήρωσις της Ιεράς Μητροπόλεως Κεφαλληνίας και της Ιεράς Μητροπόλεως Τρίκκης και Σταγών.
- Ψήφισις Κανονισμών
- Υπηρεσιακά θέματα.

Η χάρις του Παναγίου πνεύματος να μας φωτίζει όχι μόνο τις ημέρες των εργασιών μας αλλά πάντοτε.

Εκ του Γραφείου Τύπου της Ιεράς Συνόδου